

Asia: VN/2160/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi oppivelvollisuuslain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Kysymykset lausunnon antajille

Millaisia huomioita teillä on oppivelvollisuuslakiin liittyvistä muutosehdotuksista?

Oppivelvollisuuden suorittamisen mahdollistaminen nuorten työpajatoiminnassa rajatuissa tilanteissa on perusteltu lisä keinoihin tavoittaa ilman opiskelupaikkaa olevia nuoria. Aikaa ei ole tarpeen rajata kahteen kuukauteen, jotta se ei vähennä nuorten mahdollisuuksia suorittaa oppivelvollisuutta työpajatoiminnassa. Toisaalta määräaika korostavaa työpajatoiminnan luonnetta välivaiheen ratkaisuna, ei varsinaisena koulutusmuotona, mikä on perusteltua.

Kunnan ohjaus- ja valvontavastuun jatkuminen on kannatettavaa, jotta ohjaus jatkuu eri koulutusmuotojen välillä siirtyessä. Laissa on syytä huomioida, millä tavoin oppivelvollisuutta voi työpajatoiminnassa suorittaa, jotta siitä muodostuu aidosti osa oppivelvollisuuden suorittamista ja tukee opintojen jatkamista varsinaisessa oppilaitoksessa.

Oppivelvollisuuden keskeyttämisen täsmentäminen on tarpeellista esityksen mukaisesti.

Asuinkunnalla tulisi olla mahdollisuus osoittaa opiskelupaikka TUVAn ja TELMAN lisäksi myös aikuisten perusopetukseen silloin, kun se on oppivelvollisen edun mukaista. Opiskelija saattaa nyt ohjautua nivelvaiheen koulutukseen, vaikka perusopetus olisi hänen kannaltaan tarkoituksenmukaisempi vaihtoehto.

Majoitus- ja matkakorvausten osalta ohjeistuksen kanssa tulee olla tarkkana, jotta korvauspäätökset eivät aiheuta kohtuutonta hallinnollista taakkaa asuinkunnille. Käytännössä tulee pohdittavaksi se, ovatko uudistuksen aiheuttama lisätyö- ja resursointi oikeassa suhteessa saavutettujen tulosten kanssa.

Millaisia huomioita teillä on tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annettuun lakiin liittyvistä muutosehdotuksista?

On perusteltua, että TUVA-koulutuksessa oppivelvolliset hakijat otetaan ensisijaisesti opiskelijoiksi. Tällä voidaan paremmin turvata opiskelupaikka kaikille oppivelvollisille. Huomiota tulee kiinnittää siihen, että oppilaitosten TUVA-ryhmistä ei tule perusteettoman suuria, jotta jokainen saa tarvitsemansa ohjauksen ja TUVA-koulutus tosiasiallisesti tukee opiskelijan tietojen ja taitojen lisääntymistä tulevia opintoja varten. Tuvalla tulisi olla myös mahdollisuus suorittaa kaikkia koulutuksen perusteiden mukaisia osia, mikä edelleen vahvistaa tarvetta hallittavan kokoisille ryhmille. Samoin kaikkien koulutuksen osien suorittamisen mahdollisuus pienten koulutuksen järjestäjien osalta vaatii riittävän rahoituksen turvaamista.

TUVA-koulutukseen osallistuvilla nuorella on usein tuen tarpeita, joten TUVA-koulutuksen osalta olisi syytä säätää erityisopettajan tuesta, jotta koulutuksen vaikuttavuutta voidaan lisätä ja parantaa TUVA:n mahdollisuuksia vastata tarkoitukseensa.

Millaisia huomioita teillä on perusopetuslakiin, ammatillisesta koulutuksesta annettuun lakiin ja lukiolakiin liittyvistä muutosehdotuksista?

Oppivelvollisten ensisijaisuus opiskelijavalinnoissa ammatillisessa koulutuksessa ja lukiokoulutuksessa on esityksen kannalta keskeinen ja periaatteellisesti vahva ratkaisu. Se tukee oppivelvollisuuslain lähtökohtaa, jonka mukaan jokaiselle oppivelvolliselle tulee löytyä opiskelupaikka perusopetuksen jälkeen.

Ensisijaisuussäännöksen vaikutuksia jatkuvaan hakuun ja aikuishakijoiden asemaan tulee seurata. On tärkeää varmistaa, ettei muutos heikennä koulutuksen saavutettavuutta muille hakijaryhmille tai vähennä koulutuksen järjestäjien mahdollisuuksia vastata alueellisiin osaamistarpeisiin.

Kastikainen Matti
Mäntsälän kunta/opetuspalvelut - Matti Kastikainen, opetuksen
erityisasiantuntija, Sivistys- ja hyvinvointipalvelut